

Mænd dominerer stadig debatspalterne

Hvis den demokratiske samtale skal lykkes, er det vigtigt, at alle samfundsgrupper kommer til orde. Den offentlige debat skal helst være et slags kompas, der viser, hvad befolkningen er optaget af. Når kvinder og andre grupper er underrepræsenterede i debatten, så risikerer vi, at det demokratiske kompas peger i den forkerte retning.

Resumé

- Kun 31 pct. af debatindlæggene i de store dagblade er forfattet af kvinder. For hver kvinde i debatten er der altså 2 mænd.
- Kønsbalancen er skæv i alle de store dagblade, men værst står det til i Ekstra Bladet og Weekendavisen, hvor kvindeandelen ligger på 21 pct. og 29 pct. Bedst ser det ud i Information, hvor 44 pct. af debatindlæggene er skrevet af kvinder.
- Kønsbalancen er størst blandt de langt uddannede. Blandt akademikere og andre med videregående uddannelser, herunder især journalister, er der langt flere mænd i debatten end deres andel i disse uddannelsesgrupper tilsiger. Blandt ufaglærte og faglærte, som i øvrigt ikke skriver mange debatindlæg, er kønsbalancen til gengæld fin: Andelen af debatindlæg skrevet af kvinder svarer til kvindeandelen blandt faglærte og ufaglærte.

Cevea mener

- Avisernes debatspalter er en central del af den offentlige samtale, men der er lang vej til ligestilling i debatspalterne. Derfor opfordrer Cevea til, at aviserne gør mere for at fremme kvinder i debatten.
- Kvinder er mere tilbøjelige end mænd til at afholde sig fra at deltage i debatten, når tonen er hård. Cevea mener, at aviserne skal gøre mere for at monitorere debatten.

KONTAKT

Asbjørn Sonne Nørgaard,
+45 21 72 54 13
alj@cevea.dk

FORFATTERE

Sofie Højstrup Overgaard,
Ask Lund Jakobsen og
Johanne Luise Jakobsen

Notat

16. juni 2022

CITAT

Nærværende notat må kun citeres med udtrykkelig reference til Cevea.

INDLEDNING

Debatspalterne i de landsdækkende dagblade spiller en vigtig demokratisk rolle. De tilbyder en arena, hvor alle borgere uanset baggrund, alder og køn kan komme til orde og få deres meninger hørt. Det er ikke den eneste arena, men det er fortsat én af de vigtigste kanaler for at komme til orde i forhold til den brede offentlighed.

Hvis ikke alle kommer til orde, vil den offentlige debat ikke afspejle, hvad den generelle befolkning oplever som udfordringer og løsninger. Det er altså udtryk for et demokratisk problem, hvis nogle grupper dominerer debatspalterne på bekostning af andre, især hvis billedet er det samme på tværs af aviser.

Kvinder har igennem flere år været langt dårligere repræsenterede i debatten end mænd. Det viser tidligere analyser, Cevea har lavet. Men nogle dagsordner har flyttet sig de seneste år. Ikke mindst har MeToo, identitetspolitik og andre 'kønnede' dagsordner, bl.a. ulige løn og regler om barselsorlov, fyldt mere i debatten. Spørgsmålet er, om mediernes øgede fokus på disse og lignende dagordner også har ført til, at kvinder fylder mere i debatten i dagbladene.

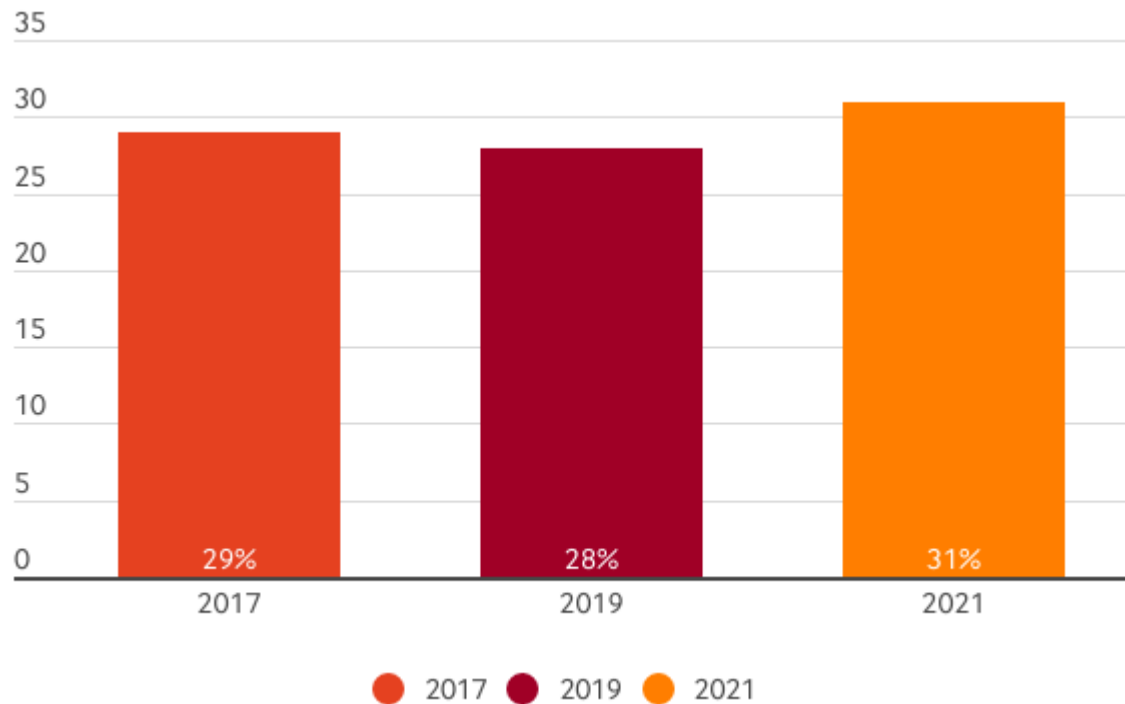
Det kan vi undersøge med helt nye data om debatindlæggene i danske dagblade. Vi har undersøgt, hvem der får spalteplass i dagbladenes debatsektioner, og hvorvidt det billede afspejler befolkningen. Vi kan altså undersøge, om der er sket en bevægelse mod mere ligestilling, siden vi for to år siden senest lavede analysen.

Resultatet er nedslående. Kvinder er kun marginalt bedre repræsenteret i debatten i 2021 end i 2019, og den beskedne udvikling ser ud til at være drevet af udsving i enkelte aviser. Derudover viser analysen, at kønsforskellene er større blandt dem med de længste uddannelser. Når aviserne bringer debatindlæg fra akademikere er indlæggene i to ud af tre tilfælde skrevet af mænd, og det til trods for at godt halvdelen af alle akademikere er kvinder. Blandt journalister og andre kommunikationsuddannede med mellemlang videregående uddannelse – herefter journalister – er kønsskævheden endnu større. Her har kun et ud af fem indlæg en kvinde som afsender. Kønsfordelingen er meget mere lige blandt ufaglærte og ufaglærte debattører, som dog ikke fylder meget i det samlede billede.

STORT SET INGEN UDVIKLING

31 pct. af debatindlæggene er skrevet af kvinder, mens 69 pct. er skrevet af mænd, se figur 1. Hver gang én kvinde skriver et debatindlæg, bliver der skrevet mindst to af mænd. Der er altså en klar kønsskævhed i debatspalterne hos de danske dagblade.

Figur 1. Andel kvinder i debatspalterne

Note: Tallene er baseret på en analyse af de ni landsdækkende dagblade. BT er ikke medtaget pga. manglende debatindlæg i den trykte version. I 2017 var N=1.029, i 2019 N=1.106 og i 2021 N=1.123.

Kilde: Egne beregninger på baggrund af egne tal.

Det ser dog ud til, at der er sket en lille udvikling i den rigtige retning. Mens kvinder i 2021 skrev 31 pct. debatindlæggene, var andelen i 2019 28 pct. og i 2017 29 pct. Stigningen fra 2019 til 2021 er næsten signifikant på 0,05-niveauet.¹ Og som vi viser i næste afsnit, er udviklingen i høj grad drevet af en enkelt avis. Stigningen fra 2017 til 2021 er ikke signifikant.²

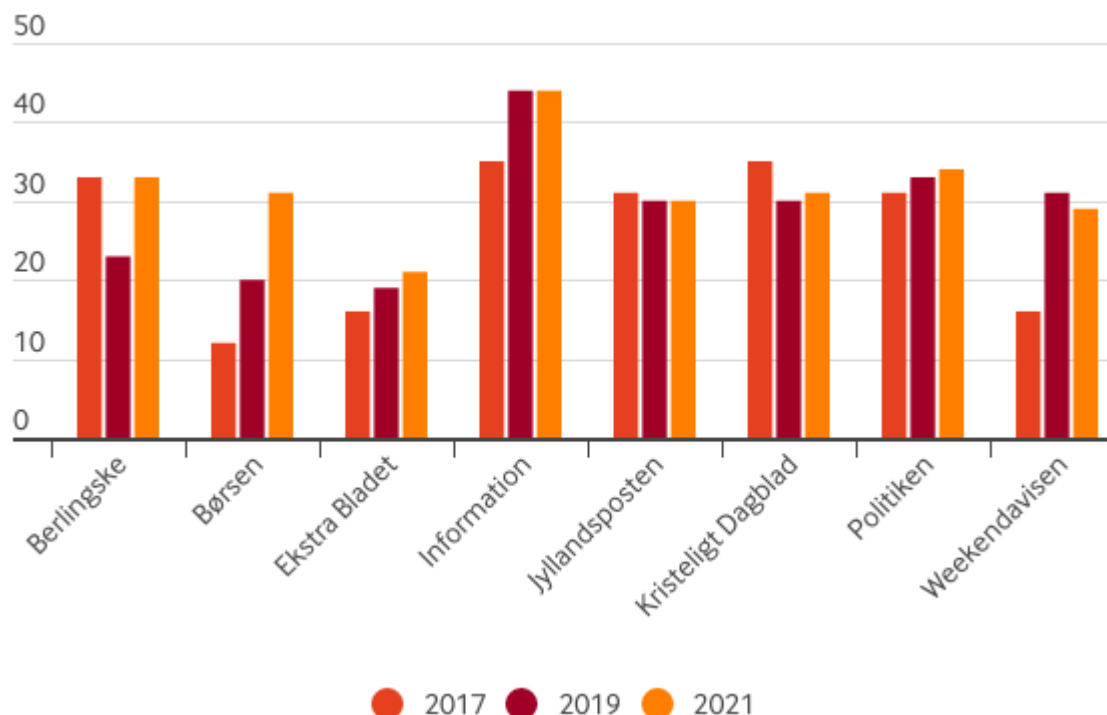
¹ Med en p-værdi 0,06 i t-test er andelen af kvinder i 2019 og 2021 signifikant forskellige på et 10 pct.-niveau.

² Med en p-værdi 0,49 i t-test er andelen af kvinder i 2017 og 2021 ikke signifikant forskellige.

I ENKELTE AVISER GÅR KVINDER FREM

Kønsbalancen varierer fra avis til avis. Information er klart i top over aviser med størst andel kvinder i debatten med 44 pct., se figur 2. Derefter kommer Politiken med 34 pct. og Berlingske med 33 pct. Værst står det til i Ekstra Bladet, hvor kun 21 pct. af debatindlæggene er forfattet af kvinder. I de øvrige aviser er kvindeandelen omkring 30 pct. i 2021.

Figur 2. Andel kvinder i de landsdækkende aviser

Note: Tallene er baseret på en analyse af de ni landsdækkende dagblade. BT har ikke debatindlæg i den trykte version i 2021 og er derfor ikke medtaget. N= 1.023 (2017), 1.106 (2019) og 1.123 (2021).³

Kilde: Egne beregninger pba. egne tal

Der er forskelle i avisernes udvikling over tid. I de fleste aviser er kønsskævheden i 2021 nogenlunde på samme niveau som i 2019. Det gælder Information, Jyllands-Posten, Kristeligt Dagblad, Politiken og Weekendavisen. I Berlingske gik andelen af kvinder markant frem fra 2019 til 2021, men andelen af debatindlæg skrevet af kvinder var til gengæld gået ligeså markant tilbage fra 2017 til 2019. Det

³ Antallet af debatindlæg i de enkelte aviser for de tre år er i alt som følger: Berlingske: 688, Børsen: 160, Ekstra Bladet: 412, Information: 181, Jyllands-Posten: 637, Kristeligt Dagblad: 340, Politik: 729 og Weekendavisen: 111.

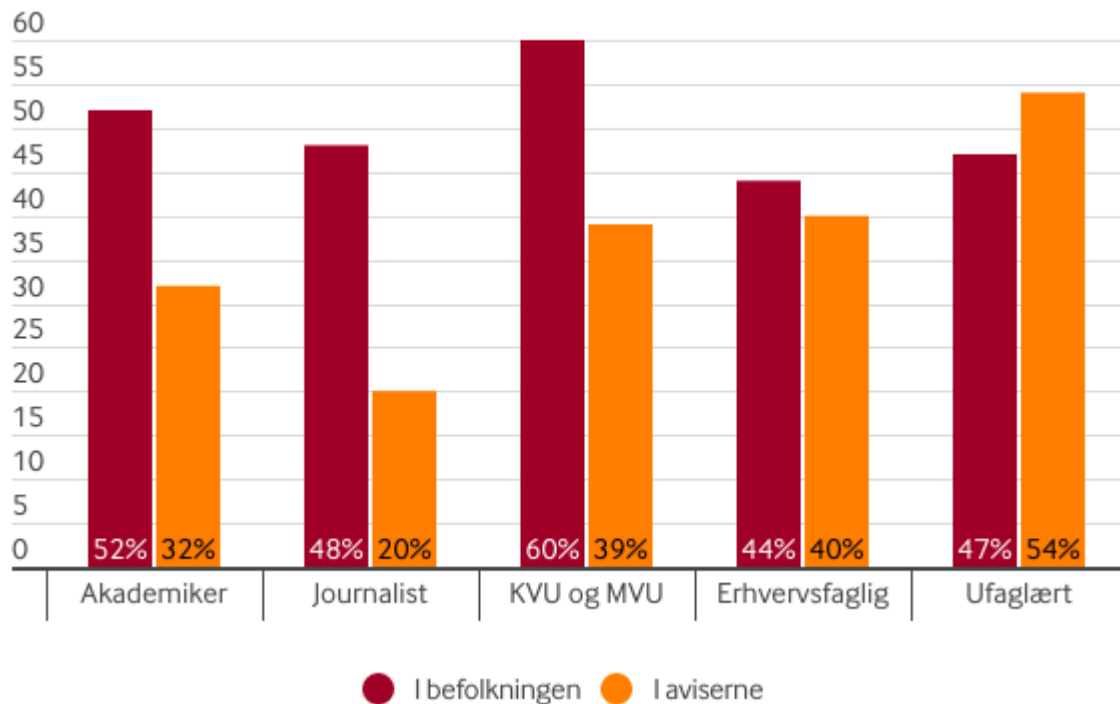
betyder noget for det samlede billede, da Berlingske har næstflest debatindlæg efter Politiken. Uden Berlingske er den samlede stigning fra 2019 til 2021, som vi viste i figur 1, ikke statistisk signifikant.⁴

Mest interessant er det, at kvinder i Ekstra Bladet og især Børsen udgør en voksende andel. Børsen er den avis, som har haft det største spring i andelen af kvinder i debatspalterne, men de kom også fra det laveste udgangspunkt. I 2017 var 12 pct. af debatindlæggene skrevet af kvinder, i 2019 var andelen 20 pct. og i 2021 31 pct.

LAVEST ANDEL KVINDER BLANDT AKADEMIKERE OG JOURNALISTER

Cevea har også undersøgt, hvor godt kvinder med forskellige uddannelsesbaggrunde er repræsenteret i debatspalterne. Figur 3 viser, hvor stor en andel kvinder udgør af debatindlægsskribenter med en given uddannelsesbaggrund. Den giver altså svar på, for eksempel hvor stor en andel af akademikere eller ufaglærtes debatindlæg, der er skrevet af kvinder. Som sammenligningsgrundlag viser figuren også, hvor store andele kvinder udgør af de enkelte uddannelsesgrupper. Sammenligner man de to søjler, får man et udtryk for, hvor meget kvinder er underrepræsenteret på i de forskellige uddannelsesgrupper.

⁴ P-værdien falder fra 0,06 til 0,38, hvis Berlingske tages ud af datasættet. Berlingske undernormale andel kvindelige debatindlæg i 2019 sammenlignet med både 2017 og 2021 ser altså ud til at drive stigningen fra 2019 til 2021.

Figur 3. Uddannelse og kvinders andel af debatindlæg pba. uddannelse, 2021

Note: Tallene er baseret på en analyse af de 8 landsdækkende dagblade, som har debatindlæg i den trykte version. Journalister indgår ikke under KVU og MVU. Det var ikke muligt at bestemme uddannelsesniveau på 16 pct. af forfatterne, og disse er derfor ikke medtaget. N=951.

Kilde: Egne beregninger på baggrund af egne tal og Danmarks Statistiks tabel HFUDD11.

Kvinder skriver under en tredjedel af akademikernes debatindlæg til trods for, at godt halvdelen af alle akademikere er kvinder, se figur 3. Endnu værre står det til blandt journalisterne, der fylder meget i debatspalterne. Her har kun 20 pct. af debatindlæggene en kvinde som afsender, selv om der er stort set lige så mange kvindelige som mandlige journalister. Kønskævheden er også betragtelig blandt personer med kortvideregående uddannelse og mellemlang videregående uddannelse (KVU og MVU).

Andelen af kvinder blandt faglærte og ufaglærte afspejler i langt højere grad kvinders andel af disse uddannelsesgrupper. Faktisk er det mænd, der er en smule underrepræsenteret blandt de ufaglærte. Til gengæld er både faglærte og ufaglærte stærkt underrepræsenteret i debatspalterne på tværs af køn.

POLITIKFORSLAG

Kvinder deltager mindre i debatten end mænd, og det er ikke blevet systematisk bedre over de fire år, vi har holdt øje med debatspalterne.

Vi har kontaktet redaktørerne på debatsektionerne for at blive klogere på deres politik og indsatser for kønsfordelingen i debatspalterne. Det er lykkedes os at få kontakt til syv af de otte dagblade.

Alle syv aviser oplyser, at de har fokus på at have kvinder i debatspalterne. Samtidig oplyser alle på nær én, at de ikke har en konkret målsætning for kvinder i debatspalterne. Som den eneste avis oplyser Information at have en konkret målsætning for andelen af kvinder på debatsiderne, og avisen monitorer løbende repræsentativiteten.

Information har den mest lige fordeling mellem mænd og kvinder i debatspalterne. Det tyder altså på, at der er aktive indsatser, som kan skabe en bedre kønsbalance i debatten. Man skal ville det, og man skal følge det.

En anden årsag til den skæve kønsbalance kan være, at kvinder i højere grad end mænd afholder sig fra at deltage i debatten og derfor ikke indsender debatindlæg til aviserne i samme omfang, som mænd gør.

Over de seneste år har forskellige medier fortalt om kvinder, der ikke ønsker at deltage i den offentlige debat på sociale medier eller i nyhedsmedier på grund af den hårde tone eller af frygt for hadbeskeder eller chikane.⁵ Det bekræftes desuden af en rapport fra Institut for menneskerettigheder.⁶ Det er et demokratisk problem, når en stor andel af befolkningen aktivt fravælger den offentlige debat alene på grund af tonen og formen. Det er også avisernes ansvar at sikre gode rammer for debatten.

Når man specifikt kigger på underskuddet af kvinder i den offentlige debat, så er det ikke kun et demokratisk problem, at kvinders synspunkter på aktuelle dagsordner får mindre plads i debatspalterne end mænds. Men det kan også betyde, at kvinders dagsordner og erfaringer simpelthen har sværere ved at finde vej til debatsiderne.

Kvinder bør kunne deltage i debatten på lige fod med mænd. Ikke nødvendigvis i hver eneste avis, men i den samlede offentlige debat. Det er bemærkelsesværdigt, at kvinder er underrepræsenterede i samtlige landsdækkende aviser.

⁵ Se for eksempel Journalisten.dk (16.02.2022). *Debattør siger stop: Berlingske satte mig ud på en tømmerflåde i vild storm uden redningskrans.*

⁶ Institut for menneskerettigheder (2017). *Hadefulde ytringer i den offentlige online debat.*

Cevea foreslår derfor...

- at aviserne generelt gør mere for, at kvinder repræsenteres i debatspalterne, og herunder opfordrer flere kvinder til at deltage i debatten.
- at aviserne gør mere, for at debatten kan foregå på kvinders præmisser ved at tage ansvar for tonen i debatten.

SÅDAN HAR VI BEREGNET TALLENE

Undersøgelsen omfatter debatindlæg udgivet i den trykte version af dagbladene Berlingske, Jyllands-Posten, Børsen, Kristeligt Dagblad, Politiken, Information, Weekendavisen og Ekstra Bladet. BT var tidligere talt med i den første analyse fra 2017, men har ikke længere debatindlæg i den trykte avis og er derfor ikke en del af analysen.

Vi har tilstræbt at gennemføre undersøgelsen på samme måde, som vi gjorde i 2017 og 2019 for at kunne følge udviklingen generelt og i de enkelte aviser. Aviserne og de to perioder, henholdsvis 5/5-11/5 2021 og 8/11-14/11 2021, blev derfor udvalgt med udgangspunkt i Ceveas gennemgang fra 2017 og 2019.

Ledere er ikke inkluderet i vores undersøgelse, da de typisk er udtryk for avisernes egne holdninger. Derudover er forskellige citater fra sociale medier eller andre nyhedsmedier ikke medtaget, da de ikke selv er indsendt af forfatteren.

Analysen er lavet på baggrund af over 1.000 observationer fra hvert år, 3.328 i alt. Heraf har 82 debatindlæg to eller flere forfattere. I to tilfælde var indlæggene underskrevet af henholdsvis 10 og 18 underskrivere, hvor det kun er de første tre underskrivere, der fremgår af bylinen, der er talt med.

Køn er kodet efter fornavnet i bylinen på debatindlægget. Køn er kodet binært. I 9 tilfælde var det ikke muligt at bestemme forfatterens køn, da deres fornavn var forkortet til forbogstavet. Dette udgør 0,008 pct. af observationerne, og disse er ikke talt med i analysen.

For at finde befolkningens højst fuldførte uddannelse har vi brugt grupperingen fra Danmarks Statistik, tabel HFUDD11:

- Akademisk uddannet: Bacheloruddannet, H60, Lang videregående uddannelser, H70, og Ph.d. og forskeruddannelser, H80.
- Journalistisk uddannet: Medier og kommunikation, H5024.
- Kort eller mellemlang videregående uddannelse (KVU og MVU): Mellemlange, H50, og korte videregående uddannelser, H40, fratrukket H5024.
- Erhvervsfaglige uddannet: Erhvervsfaglige uddannelser, H30.
- Ufaglært: Gymnasialt uddannet: Gymnasiale uddannelser, H20, og Grundskole, H10.

Hvis forfatterens uddannelsesmæssige baggrund ikke var angivet eller kunne bestemmes ud fra indlæggets byline, har vi søgt at bestemme uddannelse via søgninger på Google, Facebook og LinkedIn. Uddannelsesbaggrund kunne ikke findes for 15 pct. af forfatterne. Disse er udelukket fra figur 3.

